

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Αριθμ. Πρωτ./ΕΞ. 2752 /2020

Έν Αθήναις τῇ 10ῃ Ἀπριλίου 2020

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ὑπ' ἀριθμ. 39

Πρός
Ἄπαντα τόν Ἱερόν Κλήρον
καί τās Μοναστικές Ἀδελφότητες
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς
Ἐνταῦθα

Ἀγαθοὶ Πατέρι, Ἐπιτῆς Μαστιχῆς Ἀδελφότητες,

Διά τοῦ παρόντος διαβιβάζομεν ὑμῖν συνημμένως τό ΜΗΝΥΜΑ τοῦ
Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. κ.
Ἱερωνύμου Β' διά τό Πάσχα 2020, καί παρακαλοῦμεν ὑμᾶς ὅπως
ἀναρτήσετε αὐτό εἰς τās τηρουμένας ἱστοσελίδας καί τούς πίνακας
ἀνακοινώσεων τῶν περὶ ὑμᾶς Ἱερῶν Ναῶν, μερμνήσετε δέ διά τήν
διάδοσιν αὐτοῦ εἰς τό Χριστεπώνυμον πλήρωμα δι' οἰουδήποτε
προσφόρου τρόπου.

Ἐντολῇ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου
Ο ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΛΟΣ

Ἀρχμ. Βαρνάβας Θεοχάρης

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ Β΄

Αριθ. πρωτ./ΕΞ/ 2643 2020

Έν Αθήναις τῆ 4ῃ Ἀπριλίου 2020

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ Β΄
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΡΟΣ ΑΠΑΝΤΑ ΤΟΝ ΙΕΡΟΝ ΚΛΗΡΟΝ
ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΙΣΤΕΠΩΝΥΜΟ ΠΛΗΡΩΜΑ
ΤΗΣ ΘΕΟΣΩΣΤΟΥ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΗΝΥΜΑ ΠΑΣΧΑ 2020

*Ἀδελφοί μου καὶ τέκνα μου ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ
Θανάτου ἐορτάζομεν νέκρωσιν!¹
Χριστὸς Ἀνέστη!*

Τὸ κενὸ μνημεῖο, τὸ ἐπίκεντρο τῶν πόθων καὶ τῆς λατρείας μας, διατρανώνει πάντα τὸ πῶς ὁ θάνατος πατεῖται θανάτῳ. Ὁ Ἀναστάς Κύριος προβάλλει, σὲ μιὰ πρωτοφανή γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα συνθήκη, ὡς ἡ ἀπόλυτη ἐλπίδα· τὴν ἴδια στιγμή ὡς ἡ ἀπόλυτη πρόκληση. Εἰς «πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν».²

Ἡ ἐορτὴ τῶν ἐορτῶν καὶ πανηγυρις τῶν πανηγύρεων³ μᾶς βρῖσκει φέτος συνολικὰ τραυματισμένους. Ταπεινωμένη ἢ οἰκουμένη ἀπὸ ἓνα ἀόρατο σωματίδιο ἀναγκάζεται σὲ ἀπομόνωση τῶν κοινωνιῶν. Κλείνουν σύνορα. «Συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ».⁴ Ἀπόσταση καὶ στὶς κοινωνικὲς μας σχέσεις καὶ μέσα στὰ σπίτια μας. Μετρᾶμε πληγές, δυστυχῶς καὶ ἀπώλειες ζωῶν. Κάποιοι λένε ὅτι ἴσως πολλὰ πράγματα ἀλλάξουν γιὰ πάντα, ὅτι ὅλα ξαναγράφονται ἀπὸ τὴν ἀρχή. Ὁ μετανεωτερικὸς ἄνθρωπος ξεγυμνώνεται. Εἶναι φανερό ὅτι μὲ προῖκα τὸ ναρκισσισμό καὶ τὸν ἀχαλίνωτο καταναλωτισμὸ δὲν ἔχουμε ἀπαντήσεις στὸ πρόβλημα. Τὴ λατρευτικὴ μας ζωὴ τὴν αἰσθανόμαστε βαθεῖα πληγωμένη.

¹ Ὡδὴ ζ΄ Κανόνος Πάσχα

² Λκ. 2, 34

³ πρβλ. Ὡδὴ η΄ Κανόνος Πάσχα

⁴ Λκ. 21, 25

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ Β΄

Απέναντι στη φθορά ολόφωτη ή Χάρη της Αναστάσεως. Η Ανάσταση του Κυρίου, ή πράξη αυτή του Θεού μέσα στην Ιστορία, άνοιξε το δρόμο για την πλήρη υπέρβαση του θανάτου, πνευματικού και βιολογικού. Ο Άδης «βασιλεύει, άλλ' ούκ αιωνίζει». ⁵ Ο Αναστάς Θεάνθρωπος φανερώνει τις άπειρες δυνατότητες που αποκτᾶ ή ανθρώπινη φύση και ὅλοι μας κατά Χάρη.

Η ανθρώπινη εὐθύνη και ἀρετή, ή τιμιότητα, «ὁ μόνος τρόπος ν' ἀντισταθοῦμε στην πανούκλα», ⁶ ὅπως διαβάζουμε θαυμάσια στη λογοτεχνία, μπορούν πλέον νά προσλάβουν την ἀξία της Βασιλείας του Θεού. Η ανθρώπινη ἀλληλεγγύη νά γίνει θυσιαστική ἀγάπη πρὸς τὸν ἀδελφὸ, λατρεία πρὸς τὸν Αναστάντα, ἀγιότητα. Μᾶς δόθηκε νά καταστρέψουμε μαζί με τὸ Χριστὸ τὰ κλεῖθρα τοῦ θανάτου.⁷

Τὸ ἀναστημένο Σῶμα τοῦ Χριστοῦ φέρει ὅλη αὐτὴ τὴ δωρεά. Εἶναι πηγή ἀφθαρσίας,⁸ φάρμακο ἀθανασίας. Μᾶς προτείνει ὁ Χριστὸς τὸν τύπον τῶν ἡλῶν γιὰ νά πιστεύσουμε. Κατάστικτος τοῖς μῶλωσι και πανσθενουργός.⁹ Μᾶς προσφέρεται γιὰ νά κοινωνήσουμε ὅλοι με Αὐτόν. Ἐνώνει εὐχαριστιακὰ τοὺς «ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου και τοῦ ποτηρίου μετέχοντας...εἰς ἑνὸς Πνεύματος Ἁγίου Κοινωνίαν».¹⁰ Εἰς ἄφεςιν ἁμαρτιῶν και εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Η Χάρη της Αναστάσεως φαίνεται ὅτι θὰ ἀποτελεῖ πάντα πρόκληση. «Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν οἱ μὲν ἐχλεύαζον».¹¹ Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ ἀντιλεγόμενος.¹² Εἰς «ἀνάστασιν ζωῆς» και εἰς «ἀνάστασιν κρίσεως».¹³ Καὶ ὁμως ή πνευματική μας παράδοση βεβαιώνει ὅτι, ἂν θέλουμε, εἶναι ή μόνη πραγματική δυνατότητα της τῶν πάντων ἐνώσεως.

Ἀδελφοί μου και τέκνα μου ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

⁵ Ὡδὴ στ' Παννυχίδος Πάσχα

⁶ ΚΑΜΥ, *Η Πανούκλα*, γράμματα, Ἀθήνα 1990, σ. 151

⁷ πρβλ. ὠδὴ στ' Παννυχίδος Πάσχα

⁸ πρβλ. ὠδὴ γ' Κανόνος Πάσχα

⁹ Ὡδὴ δ' Παννυχίδος Πάσχα

¹⁰ Θ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ Μ. Βασιλείου

¹¹ Πραξ. 17, 32

¹² πρβλ. Λκ. 2, 34

¹³ Ἰω. 5, 29

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ Β΄

Ἡ Λατρεία μας φέτος τραυματίστηκε. Ἡ ἀπορία ξεχειλίζει: Καθεύδει ὁ Χριστός;¹⁴ Τὰ γεγονότα μοιάζουν ἀποκαλυπτικά. Ἄς μείνουμε πιστοὶ μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ. Στὴ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως ποῦ θὰ ἀκολουθήσει καὶ ἤδη γιορτάζουμε, «πάντα πεπλήρωται φῶτός, οὐρανός τε καὶ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια».¹⁵ Θὰ κάνουμε πράξη τὸ «Ἀλλήλους περιπτωξώμεθα».¹⁶

Ἀδελφοί μου,

Ὁ Χριστὸς Ἀνέστη. Σ' αὐτὴ τὴ δύσκολη συγκυρία μὲ τὶς πρόσθετες γιὰ τὴν πατρίδα μας δυσκολίες στὰ σύνορα, ἄς ἔχουμε ἐλπίδα. Χειροκροτοῦμε καὶ προσευχόμαστε γιὰ ὅσους ὑπηρετοῦν ἐκεῖ τὴν πατρίδα καὶ γιὰ ὅσους δίνουν τὴ μάχη τῆς πανδημίας, γιατροὺς, νοσηλευτές, ἐργαζομένους στὸν Τομέα τῆς Ὑγείας. Ὁ χαιρετισμὸς τοῦ Ἀναστάντος ἄς δονεῖ τὴν ὑπαρξή μας.

Ἀληθῶς Ἀνέστη ὁ Κύριος!

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Αθηνῶν Ἱερωσύμου Β΄

¹⁴ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ, *Πρὸς Ἐβδόξιον*, PG 37, 153

¹⁵ Ὡδὴ γ' Κανόνος Πάσχα

¹⁶ Δοξαστικὸ Αἰῶνα Πάσχα